

והקב"ה צוה את ישראל שלפני יציאתם ממצרים יקיימו ב' ענינים אלו שהם הכח כנגד הקליפות של כמעשה ארץ מצרים וכמעשה ארץ כנען.

וזהו מש"נ ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיך, כי אי אפשר להשיג ב' ענינים אלו רק ע"י ששופכים עליהם דם ומתייגעים עליהם במסירות נפש. בכדי להגיע לבהירות באמונה צריך יהודי להתייגע במסי"נ, וכן קדושה א"א להשיג בלתי ע"י מסי"נ, כמאמר מרן הס"ק מלכוביץ זי"ע יסוד סיומא דגופא, להשיג מדת יסוד צריך לעשות סוף וסיום לגוף. וזהו ענין ב' המצוות שנצטוו עליהן ישראל, דם פסח ודם מילה, שכוחם של ב' ענינים אלו הוא ע"י שישראל מקיימים אותם במסירות נפש.

ואומר לך בדמיך חיי ואומר לך בדמיך חיי. הפי' ע"ד שנאמר כאן בסיום הפסוק ושמתם את חקוטי ואת משפטי אשר יעשה אותם האדם וחי בהם, שלא מצינו כן בשאר מקומות בתורה סיום כזה אשר יעשה אותם האדם וחי בהם. והפי' בזה, כי הגורם לכך שאדם מאבד את החיות בתורה בעבודה ובשבתות ובכל דבר שבקדושה הר"ז מחמת ב' פגמים אלו, אך אם תשמרו את חוקוטי ואת משפטי או וחי בהם, אם תקחו את המזור והתרופה לב' פגמים אלו, וחי בהם, שכאשר מגיע לדבר שבקדושה הריהו מלא חיות בבחי' כי הם חיינו. וזהו פי' בדמיך חיי, ע"י ששיג ב' ענינים אלו בדמיך חיי, הר"ז מקור החיות. וכמד"א שכל המצוות בלא דחילו ורחימו הם כגוף בלא נשמה, והיינו שדחילו ורחימו הם החיות של כל המצוות. וע"כ קודם פרשת עריות ועבודה זרה נאמר הפסוק וחי בהם, כי שמירת ב' ענינים אלו הם מקור החיות.

הפסוקים את משפטי תעשו וגו' שנאמרו כהקדמה לפרשה זו, כי ב' ענינים אלו ע"ז ועריות הם הפגמים הקשים ביותר, ומלמדת התוה"ק שהקב"ה ברא מזור ותרופה לכל המחלות ולכל הפגמים החמורים ביותר. וזהו פי' את משפטי תעשו ואת חוקוטי תשמרו, כמו שפירש"י בזה דמשפטים הם דברים שבשכל מבינים שכך צריך לעשות ואפילו אם לא נאמרו בתורה היו יודעים אותם, וחוקות הם דברים שאין להם הבנה ע"פ שכל אלא הם גזרת מלך חק בלי טעם, ופסוק זה את משפטי תעשו ואת חוקוטי תשמרו, שהקדים משפטים לחוקות, נאמר כנגד קליפת מצרים, שהקליפה השורשית שלהם היא ענין של תכונת הנפש ומן הדברים שנפשו של אדם מחמדתן, בבחי' דבר המובן בשכל, וכנגד זה נתן הקב"ה תרופה ומזור את משפטי תעשו, ואח"כ נאמר חוקוטי כנגד הקליפה הנמשכת של ע"ז שאין לה הבנה. ואילו הפסוק השני ושמתם את חוקוטי ואת משפטי נאמר כנגד קליפת ארץ כנען, לכן כאן מקדים תחילה ושמתם את חוקוטי שהוא כנגד עיקר הקליפה שהיא ע"ז, ואח"כ ואת משפטי כנגד הקליפה של שטופי זימה. והתוה"ק מלמדת לנו כי שמירת החוקים והמשפטים המה מזור ותרופה לכל סוגי המחלות הרוחניות, כולל ב' הקליפות של כמעשה ארץ מצרים וכמעשה ארץ כנען שהן אבי אבות הטומאה.

ולכן צוה הקב"ה את ישראל לפני יציאת מצרים על דם פסח ודם מילה, שעל זה נאמר (יחזקאל טו) ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיך, דם פסח ודם מילה. דם פסח הוא כנגד יצרא דע"ז, כי דם פסח ענינו האמונה בהשגחת הבורא, כמד"כ אשר פסח על בתי אבותינו במצרים בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל, ודם מילה הוא כנגד יצרא דעריות.

וחי בהם

וחי בהם ולא שימות בהם, מכאן שפקוח נפש דוחה את קיום המצוות. ואונקלוס תרגם וחי בהם, לחיי

ושמתם את חוקוטי ואת משפטי אשר יעשה אותם האדם וחי בהם. חז"ל דרשו (יומא פה:) בפסוק

עלמא, וכן פירש"י, וחי בהם לעולם הבא, שאם תאמר בעוה"ז והלא סופו הוא מת אלא וחי בהם לעוה"ב, דמשמעות וחי בהם היא לעולם. ולכאורה הפירושים האלו סותרים זא"ז, דלפי דרשת חז"ל וחי בהם קאי על קיום המצוות, ואילו לפי התרגום ופירש"י קאי וחי בהם על שכרם בעוה"ב. עוד צ"ב לפי התרגום, הרי אחז"ל (אבות א) הוו כעבדים המשמשין את הרב שלא ע"מ לקבל פרס, ומדוע מבטיחה התורה כאן שכר וחי בהם לעוה"ב.

וי"ל דבאמת שני הפירושים אלו ואלו דברי א' חיים וענינם אחד, שוחי בהם כולל במשמעותו ב' הדברים. שראשית ענין וחי בהם היינו בקיום המצוות שיקיימן בחיות, שכל מצוה שיהודי מקיים יקיימה בהתלהבות ובחיות כל הגוף והאברים, בבחי' כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך. כמו שמצינו שעל מצוות פרטיות נאמר הלשון ותר"ג מצוות התלויות בה, היינו שכל תרי"ג המצוות תלויות במצוה הפרטית, כך גם בקיום המצוה בפועל, גם אם קיומה באבר מסוים, צריך יהודי להשקיע את כל מהותו וחיותו בקיומה, וחי בהם ולא שימות בהם.

וענין זה הוא גם השורש והמקור של וחי בהם לעולם הבא, ע"ד שאמר הרה"ק ר"ש מקרלין זי"ע, ששמע כי הכריזו בשמים שיהודי המקיים את התורה והמצוות ושומר שבת בכל הדקדוקים אך אינו מרגיש תענוג בשבת, הרי כאשר יעלה לעולם העליון יתנו לו חלקו בגן עדן על שמירתו את השבת, אך הוא יהיה שם כספסל המונח בג"ע, שגם שם לא ירגיש כלום. והבי' בזה, כי התענוג של גן עדן שבו צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה, נמשך מהתענוג והחיות שיש ליהודי בקיום המצוות בעוה"ז, על ידו זוכה לתענוג של עוה"ב ליהנות מזיו השכינה. אש הגיהנום נוצרת מאש התאוה לעברה בעוה"ז, וגם תענוג עוה"ב מקורו מהתענוג והחיות שיש ליהודי בעוה"ז בקיום המצוה שמקיים וחי בהם ולא שימות בהם, ואז וחי בהם לעוה"ב. והרי שב' הפירושים אינם סותרים כי אם דבר אחד הם בשורשם, והא בהא תליא, ע"י וחי בהם בקיום המצוה בעוה"ז זוכה לחי בהם לעוה"ב.

והדגישה התורה כאן ושמרתם את חקותי, דחוקות היינו שטעמם אינו מושג, שבמצוות שאדם מבין טעמן יש לו יותר רגש בזה, וכתבה התורה שאפילו החוקות שאדם אינו משיג בהם כלום אלא הם כחק עבדו, ועושהו רק משום שזה רצון ה', גם בהן יהיה לו תענוג, שמעצם הדבר שעושה את רצון ה' יהיה לו את מלוא הטעם והחיות. וכמאמר מרן אדמו"ר בעל דברי שמואל זי"ע, צהלה ורנה לזכר מלכותו, מזה גופא שיהודי זוכה להזכיר מלכותו, לומר את שם ה' ברוך אתה ה' צריך להתמלא שמחה. על דרך זה כאשר יהודי מקיים מצוה ועושה באבריו את תכלית רצון ה', צריך שיהיה לו מזה שמחה וחיות ותענוג.

וע"פ האמור נמצא שאומרו וחי בהם אין משמעו הבטחת שכר לעוה"ב, כי יהודי צריך לעבוד באמת להשי"ת כעבדים המשמשין את הרב שלא ע"מ לקבל פרס, אלא שהשכר הוא ממילא, שאם הוא חי בהם בקיום המצוה בעוה"ז בחיות, הריהו זוכה ממילא לאותו הרגש והחיות בעוה"ב ליהנות מזיו השכינה.

וביתר בי' י"ל דהנה איתא בספה"ק שכל תכלית הבריאה היא להיטיב לברואיו, כי הקב"ה הוא טוב ומדרך הטוב להיטיב ולכך ברא את העולם להיטיב לברואיו, ותכלית ההטבה היא שבשר ודם הנתון בחומר יגיע לתענוג של אז תתענג על ה' שהוא תכלית הטוב. וכאשר יהודי עובר עברה גורם בזה שהקב"ה כביכול אינו יכול להשפיע לו את השפע עליון בגין כי אני ה' אוהב משפט, וכביכול גורם צער למעלה שמונע התכלית של להיטיב לברואיו. ואילו כאשר יהודי עושה את רצון ה' ומקיים את המצוות בחיות, אז יורד השפע ויכול להתקיים תכלית רצון הקב"ה להיטיב לברואיו. והרי שענין וחי בהם לעוה"ב אינו שכר, אלא ענין הנמשך ממילא, שאם אינו מעכב את השפע עליון משפיע לו הקב"ה את תכלית הטוב ברצונו ית' להיטיב לברואיו. ועד"ז י"ל גם מש"נ והיה אם שמוע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את ה'א ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם ונתתי מטר ארצכם וגו', שלכאורה ג"ז צ"ב מה שהתורה מבטיחה שכר על קיום המצוות, ובפרט שזה נאמר אחר

ויש לפרש בזה כוונת המשנה (אבות פ"ד) מצוה גוררת מצוה ועברה גוררת עברה ששכר מצוה מצוה ושכר עבירה עבירה. מצוה גוררת מצוה, היינו שיהודי המקיים מצוה ועושה את תכלית רצון ה', הריהו מקיים בזה עוד מצוה, שעושה נח"ר להשי"ת שיכול להשפיע ולתת לו את הטוב. ואילו עבירה גוררת עבירה, שאם יהודי עובר עברה, נוסף בזה גם מה שגורם צער למעלה מחמת עצירת השפע, שהקב"ה רוצה להשפיע ולתת את טובו וכביכול במעשיו מונע זאת. וזהו פי' וחי בהם, שע"י קיום המצוות בחיות כראוי יהיה בהן לעוה"ב, שיושפע לו השכר ממילא כרצונו ית' להיטיב לברואיו.

לאהבה את ה"א ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם, היינו שעובד להשי"ת במס"נ במדרגה עליונה של אהבה, ומה נפק"מ לו אם ונתתי מטר ארצכם. אלא הפי' בזה כאמור, שאין זה שכר אלא ענין הנמשך ממילא, שאם תשמעו לאהבה את ה"א ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם אז ממילא ונתתי, שזו תכלית רצונו ית' להשפיע את הטוב שמדרך הטוב להיטיב, ואך השמרו לכם פן יפתה לבבכם וגו' שאז ועצר את השמים שגורמים בזה עצירת השפע, וכביכול עוד גורמים צער למעלה שמונע מהקב"ה להיטיב לברואיו, כמאחז"ל שכאשר ישראל בצער שכינה מה אומרת קלני מראשי קלני מזרועי (סנהדרין מו.).

קדושים

קדושים תהיו

יש להבין גם במד"כ (שמות לה) ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לה', ונחלקו שם המפרשים אם ויקהל קאי על מלאכת המשכן או על שבת, ובספה"ק פירשוהו על ענין שבת. וצ"ב מדוע נאמרו פרשיות אלו בהקהל.

וי"ל דהנה בפרשה זו נאמר ג' פעמים מצות קדושים תהיו. הפרשה מתחילה קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם, ופירש"י, הוו פרושים מן העריות. והרמב"ן כתב ע"ז דעיקר המצוה לקדש עצמו במותר שלא יהיה נבל ברשות התורה. והיא מצות הקדושה במדת יסוד. ולהלן בפרשת ע"ז לאחר שנאמר איש איש מבני ישראל אשר יתן מזרעו

א.

וידבר ה' אל משה לאמר דבר אל כל עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלקיכם. ובמדרש (ויק"ר כד, ט), קדושים תהיו, יכול כמוני, תלמוד לומר כי קדוש אני ה' אלקיכם, קדושתי למעלה מקדושתכם. וצ"ב מאי קס"ד יכול כמוני, וכי יעלה על הדעת שידמה יציר כפיו לקונו ית'. ומה המשמעות באומרו ת"ל כי קדוש אני ה' א' קדושתי למעלה מקדושתכם, מה קמ"ל בזה. עוד אי' בחז"ל (שם, ה) על מה שבכל התורה כתיב דבר אל בני ישראל וכאן כתיב דבר אל כל עדת בני ישראל, שפרשה זו נאמרה בהקהל מפני שרוב גופי תורה תלויים בה. וכבר הקשו המפרשים מה הם רוב גופי התורה התלויים בפרשה זו. ועד"ו